

Werkinstructie tegen pesten

In deze werkinstructie beschrijven we wat pesten is; hoe te voorkomen, onderzoek van signalen, aanpak vaststellen, gesprekken en activiteiten met kinderen, ouders en derden en evaluatie.

Doel

Het voorkomen van pesten door op de bso een veilig pedagogisch klimaat te creëren. Als er toch pestgedrag op de bso voorkomt, kan dit aan de hand van deze werkinstructie tijdig worden gesignaleerd en worden er passende acties genomen.

Wat is pesten?

Een kind wordt gepest als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen (fysiek of verbaal) verricht door één of meerdere andere kinderen. Het kind lijdt hier onder en kan hiervan fysieke of psychologische schade ondervinden. Bij pesten liggen de rollen vast: de één pest, de ander wordt gepest. Pesten kan zichtbaar en meer onzichtbaar voorkomen, Onzichtbaar pesten is bijvoorbeeld een kind herhaaldelijk buitensluiten. Pesten gebeurt ook via internet en mobiele telefonie door bewust negatieve berichten over of beelden van anderen te verspreiden.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen pesten en plagen. Bij plagen zijn kinderen aan elkaar gewaagd, het plagen ontstaat spontaan en is vaak eenmalig, Het plagen is niet kwaad bedoeld en het wordt door beiden niet als bedreigend ervaren. De rollen liggen niet vast en de relatie wordt door het plagen niet verstoord. Het kind leert hierdoor om met conflicten om te gaan en om voor zichzelf op te komen. Het plagen heeft geen of nauwelijks invloed op de rest van de groep.

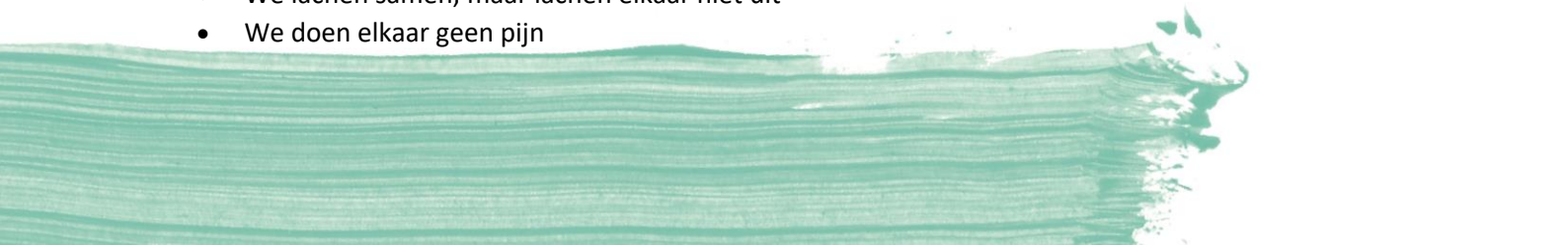
Alle betrokken kinderen kunnen negatieve gevolgen ondervinden van het pestgedrag. Het gepeste kind kan psychische, sociale of lichamelijke gevolgen ondervinden. Het kind dat pest leert niet hoe hij of zij op een sociaal geaccepteerde manier met anderen kan omgaan. In de groep kunnen de relaties beschadigd worden. Er kan een onveilige sfeer ontstaan waarin kinderen elkaar niet meer vertrouwen en de onderlinge band slechter wordt.

Pesten voorkomen

Omdat pesten op de groep schadelijk kan zijn voor alle betrokkenen, nemen we onderstaande maatregelen om pesten te voorkomen.

- Het creëren van een positief en veilig groepsklimaat
- Gedragsregels over omgaan met elkaar en met internet en mobiele telefoons
- Het observeren van en toezicht houden op de kinderen
- Het signaleren van beginnend pestgedrag en het aangeven van grenzen

In het pedagogisch beleidsplan staat beschreven hoe wij een emotioneel veilige omgeving voor kinderen creëren. Onder andere doen wij dit door te werken met onderstaande omgangsregels op alle bso's:

- We spelen samen en sluiten niemand buiten
 - We lachen samen, maar lachen elkaar niet uit
 - We doen elkaar geen pijn
-
- A decorative green brushstroke graphic at the bottom of the page, consisting of several overlapping, horizontal strokes of varying shades of green.

- We maken geen spullen stuk en ruimen onze eigen spullen op
- We wachten op onze beurt en denken na voor we iets zeggen
- We helpen elkaar
- Doet een ander iets goed dan geven we een compliment

De bso-regels zijn weergegeven in voor kinderen herkenbare plaatjes en hangen op elke bso. Pedagogisch professionals geven het goede voorbeeld en geven kinderen, die zich aan de regels houden een compliment. Wanneer kinderen zich niet aan de regels houden, wordt dit besproken aan de hand van de betreffende regel en worden nieuwe afspraken gemaakt. Afspraken over veilig gebruik van internet en mobiele telefoons worden samen met de kinderen en ouders gemaakt aan de hand van de uitgangspunten uit het meldiabeleid. De pedagogisch professionals houden toezicht op de naleving van deze regels.

De pedagogisch professionals werken verder aan een positief groepsklimaat door de sfeer op de groep te bespreken in de kinderraad, door bewust groepsactiviteiten aan te bieden die samenwerking en saamhorigheid bevorderen en door een maatje aan nieuwe kinderen te koppelen. Zo mogelijk wordt er aangesloten op de programma's van scholen zoals de 'Vreedzame school' of de inzet van leerlingen als bemiddelaars bij conflicten.

Kinderen worden gevolgd en geobserveerd door de medewerkers en bij zorgen wordt met collega's en ouders overlegd. Negatief gedrag wordt bijgestuurd en er wordt bewust gewerkt aan het verhogen van de sociale vaardigheid van kinderen en het omgaan met conflicten. Indien nodig wordt het [Ondersteuning van een kind - instructie stappenplan voor medewerkers](#) en/of [Ondersteuning van een kind - stappenplan voor ouders](#) ingezet. Dit kan zowel voor kinderen die pestgedrag vertonen, als voor kinderen die gepest worden. Medewerkers zijn alert op signalen van pestgedrag, zij nemen deze signalen serieus en komen in actie.

Signaleren en aanpak van pesten

Wanneer er pestgedrag gesignaleerd wordt op de bso, door observaties of gesprekken met kinderen of ouders, nemen we de volgende stappen (niet noodzakelijk in deze volgorde):

- Onderzoek van de signalen
- In teamverband aanpak vaststellen
- Gesprekken en activiteiten met de kinderen
- Gesprekken met de ouders
- Gesprekken met derden
- Evaluatie

Onderzoek van de signalen

Bij vermoedens van pestgedrag worden zoveel mogelijk signalen verzameld en onderling uitgewisseld. In een ontspannen sfeer wordt met de kinderen van de groep over pesten en de regels gepraat, zonder nog specifieke personen of incidenten te noemen.

Uitingen van ouders en kinderen over eventueel pestgedrag worden in de groepsoverdracht en de

kindnotities van de betreffende kinderen in het kinddossier in Jaamo genoteerd. Er worden extra observaties gedaan, die vastgelegd worden in het kinddossier van de betreffende kinderen of in een apart verslag als het nog onduidelijk is om welke kinderen het precies gaat.

In teamverband aanpak vaststellen

De signalen worden met het team en de coördinator/regiomanager besproken. Als vastgesteld wordt dat pesten zeer waarschijnlijk aan de orde is, wordt een plan van aanpak aan de hand van deze werkinstructie afgesproken. Uitgangspunt hierbij is dat het pesten alle kinderen aangaat, dus de aanpak dient op de hele groep gericht te zijn. Het plan van aanpak bevat in ieder geval de volgende stappen, waarbij duidelijk wordt afgesproken wie verantwoordelijk is voor de te nemen actie en de verslaglegging van de acties:

- Zorg voor en bescherm het kind dat wordt gepest
- Aanspreken en begeleiden van de kinderen die pesten
- Bewustwording in de groep en groepsklimaat verbeteren
- Vervolgafspraken voor evaluatie van de stappen

Gesprekken en activiteiten met de kinderen

De gesprekken en activiteiten worden zowel op de individuele kinderen gericht als op de groep als geheel. Als het mogelijk is, gaan de kinderen die betrokken zijn bij het pestgedrag gezamenlijk een gesprek aan onder begeleiding van een pedagogisch professional.

In het gesprek wordt door de pedagogisch professional stelling genomen tegen pestgedrag en uitgelegd dat pesten niet in lijn is met de bso-regels. Alle betrokkenen kunnen hun verhaal doen waarbij de pedagogisch werker benoemt welke bso-regels niet nagekomen zijn en welke regels en oplossingen kunnen helpen om deze situaties te voorkomen. Nieuwe afspraken worden met elkaar vastgesteld en op papier vastgelegd en er wordt afgesproken wanneer de afspraken worden geëvalueerd.

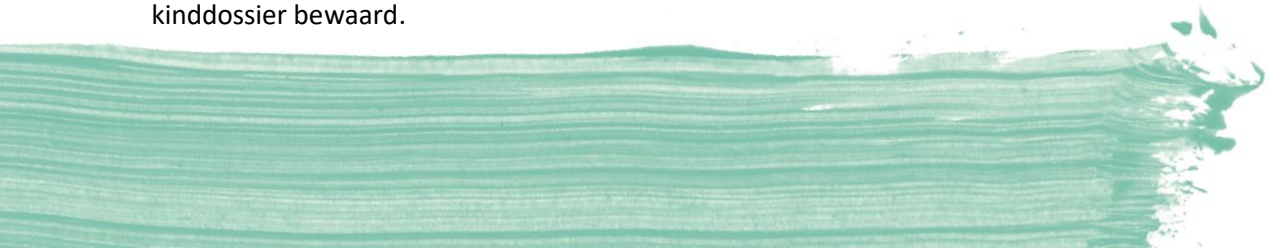
Mocht een gezamenlijk gesprek niet mogelijk zijn dan houdt de pedagogisch werker apart gesprekken met het gepeste kind en de kinderen die pesten.

*** Het gepeste kind**

Een van de medewerkers (bijvoorbeeld de mentor) zal als vertrouwenspersoon optreden naar het kind. Doel is om het kind zich weer veilig te laten voelen op de bso door emotionele steun te geven. Samen kan gezocht worden naar oplossingen en vaardigheden van het kind om met de situatie om te gaan. De pedagogisch professional houdt het gepeste kind goed in de gaten en informeert regelmatig naar het welbevinden van het kind.

*** Het kind dat pest**

In het gesprek met het kind dat pestgedrag vertoont, wordt aangegeven dat pesten niet geaccepteerd wordt en worden de bso-regels benoemd. De gevolgen van pesten worden uitgelegd en er wordt gevraagd naar de reden van het gedrag. Samen met het kind zoekt de pedagogisch professional naar oplossingen en worden afspraken gemaakt om het pesten te stoppen. De afspraken worden op papier gezet en in het kinddossier bewaard.

De medewerker houdt het kind dat pest goed in de gaten en benoemt het als het kind positief gedrag laat zien. Na een afgesproken periode worden de afspraken geëvalueerd. Als er geen verbetering is opgetreden dan wordt het kind hierop aangesproken.

* De groep

Het pesten kan besproken worden in de hele groep of met een deel van de groep. Er wordt een afweging gemaakt of dit met naam en toenaam gebeurt en welke kinderen hierbij betrokken worden, bijvoorbeeld alleen leeftijdsgenootjes en speelkameraadjes. Met de kinderen wordt besproken wat de gevolgen van pesten zijn en welke rol een ieder speelt bij het in stand houden of juist verminderen van pestgedrag. Dit kan in zijn algemeenheid of aan de hand van de specifieke situatie.

Voor de hele groep worden bewust activiteiten aangeboden, die het groepsgevoel positief beïnvloeden. De bso-regels worden besproken en er wordt afgesproken dat het uitvoeren van de afspraken wordt geëvalueerd, bijvoorbeeld in de kinderraad.

Om meer inzicht te krijgen in het groepsklimaat kan gebruik worden gemaakt van een sociogram. Hoe je dit maakt lees je in [Werkinstructie sociogram maken](#)

Eventueel kan na overleg met de regiomanager externe hulp ingeschakeld worden om het groepsklimaat te verbeteren.

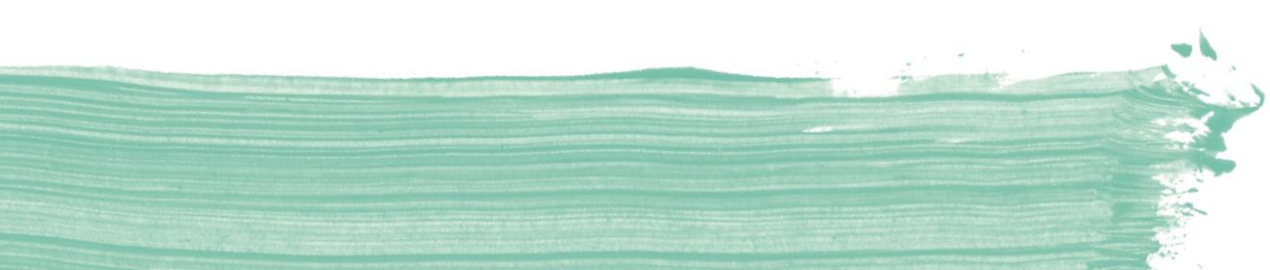
Gesprekken met de ouders

De ouders van de betrokken kinderen worden direct geïnformeerd en hen wordt gevraagd signalen meteen door te geven. Er vindt een gesprek plaats met de ouder en het kind of met de ouder apart. Dit geldt zowel voor de gepeste kinderen als de kinderen die pesten. De pedagogisch professional legt de ouder de situatie voor en benoemt de afspraken, die met de kinderen zijn of worden gemaakt. De ouder wordt gevraagd naar oplossingen en om de afspraken met het kind te helpen ondersteunen. Ook wordt overlegd over eventuele afstemming en informatie-uitwisseling met de school van het kind. Indien van toepassing kan gezamenlijk gekeken worden naar verdere hulpverlening voor kind en/of ouders (voor het gepeste kind en de pestende kinderen). Meer informatie staat in het [Ondersteuning van een kind - overzicht](#)

Bepaal vooraf wie het gesprek met de ouder aangaat, soms is het beter om het gesprek door de coördinator of de regiomanager te laten voeren of met zijn tweeën aanwezig te zijn bij het gesprek. Leg de afspraken vast in het kinddossier.

Gesprekken met derden

Als blijkt dat het pestgedrag niet alleen op de bso maar ook bijvoorbeeld op school voorkomt, dan wordt - na toestemming van de ouders - contact opgenomen met school om informatie uit te wisselen en een gezamenlijke aanpak af te spreken.

Evaluatie

Na een vooraf afgesproken periode wordt geëvalueerd of het pestgedrag is afgelopen. Er vinden gesprekken plaats met de betrokken kinderen eventueel met de betreffende ouders erbij.

Als blijkt dat het pestgedrag voortduurt, vindt er een gesprek plaats met de mentor, de coördinator/regiomanager, het kind dat pest en zijn ouders. Het kan zijn dat het gedrag van het pestende kind dusdanig is dat het nodig is om het [Ondersteuning van een kind - instructie stappenplan voor medewerkers](#) te starten (dit kan ook al in een eerdere fase).

Als blijkt dat het pestgedrag is opgehouden en de kinderen zich aan de afspraken hebben gehouden, worden de kinderen hiervoor gecompimenteerd en wordt deze periode gezamenlijk afgesloten.

Achtergrondinformatie en signalenlijsten:

www.pestweb.nl

www.omgaanmetpesten.nl

www.aandachtvoorpesten.nl

